

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

معاونت پژوهش

به نام خدا

مشور اخلاق پژوهش

بیاباری از خداوند بجهان و اعتماد بر این که عالم محضر خداست و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشتن مقام بلند دانش و پژوهش و نظریه اهمیت جایگاه و انگاه در امتحانی فرهنگ و تمدن بشری
ماد انجمن و اعصابی بیست علمی واحد های دانشگاه آزاد اسلامی مشهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی در نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

- ۱ - اصل برانست: التزام بر برانست جویی از حرکون رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی حوزه علم و پژوهش را به شائبه های غیر علمی می آلائند.
- ۲ - اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از حرکون جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۳ - اصل ترویج: تعهد به رواج و دانش و اسانه نتایج تحقیقات و انتقال آن به بهکاران علمی و دانشجویمان به غیر از مواردی که منبع قانونی دارد.
- ۴ - اصل احترام: تعهد به رعایت حریم با حرمت با در انجام تحقیقات و رعایت جانب نقد و خودداری از حرکون حرمت شکنی.
- ۵ - اصل رعایت حقوق: التزام بر رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۶ - اصل رازداری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمانها و کشور و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.
- ۷ - اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از حرکون پنهان سازی حقیقت.
- ۸ - اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه بهکاران پژوهش.
- ۹ - اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن همیشه و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: روانشناسی تربیتی

عنوان:

مقایسه بهزیستی روانشناختی و اضطراب اجتماعی در دانش آموزان دوره متوسطه دو

زبانه (فارسی و کرد) و سه زبانه (فارسی و کرد و عرب)

استاد راهنما:

دکتر سوزان امامی پور

استاد مشاور:

دکتر مرگان سپاه منصور

پژوهشگر:

پریزاد بسطامی

شهریور ۱۳۹۱

تقدیم

تقدیم به پدر و مادر بسیار عزیز ، دلسوز و فداکارم که پیوسته جرعه نوش
جام تعلیم و تربیت ، فضیلت و انسانیت آنها بوده ام و همواره چراغ
وجودشان روشنگر راه من در سختی ها و مشکلات بوده است

و

تقدیم به امیر ابوالفضل دوست داشتنی ، نور دیده ی خواهرم

تشکر و قدردانی

در انجام پژوهش در دست ،من مدیون همکاری این عزیزان هستم.

سرکار خانم دکتر سوزان امامی پور که راهنمای من در انجام این طرح بودند و در طول پژوهش همراهی ام نمودند.

سرکار خانم دکتر مژگان سپاه منصور که زحمت مشاوره کار را عهده دار بودند.

سرکار خانم دکتر فرناز کشاورزی که بر من منت نهاده و مسئولیت داوری کار را پذیرفتند.

و دوستان بسیار مهربانم خانم ها مهندس زهرا ملکی و مهندس آرزو بنی طالبی

وتمام عزیزانی که در انجام این پژوهش با من همکاری کرده اند.

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب پریراد بسطامی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۹۰۹۱۵۱۴۴۰۰ در رشته روانشناسی تربیتی که در تاریخ ۱۳۹۱/۰۶/۲۸ از پایان نامه خود تحت عنوان مقایسه بهزیستی روانشناختی و اضطراب اجتماعی در دانش آموزان دوره متوسطه دو زبانه (فارسی و کرد) و سه زبانه (فارسی و کرد و عرب) با کسب نمره ۱۸ و درجه عالی دفاع نموده ام . بدینوسیله متعهد می شوم :

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در موارد که دستاوردهای علمی و پژوهشید یگران (اعم از پایان نامه ، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام ، مطابق ضوابط و رویه های موجود نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام .

۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح ، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه و موسسا آموزش عالی ارائه نشده است .

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل ، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب ، ثبت اختراع و... از این پایان نامه داشته باشم ، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم .

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود ، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت .

نام و نام خانوادگی :

تاریخ و امضاء

بسمه تعالی

در تاریخ: ۱۳۹۱/۰۶/۲۸

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای /خانم پریراد بسطامی از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره ۱۸
بحروف هجده و با درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

آزاد اسلامی - واحد تهران مرکزی
دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی

XX

(این چکیده به منظور چاپ در پژوهش نامه دانشگاه تهیه شده است)

نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی	کد: ۱۰۱	کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۲۰۷۰۲۹۰۲۰۰۱
عنوان پایان نامه: مقایسه بهزیستی روانشناختی و اضطراب اجتماعی در دانش آموزان دوره متوسطه دو زبانه (فارس و کرد) و سه زبانه (فارس و کرد و عرب)		
نام و نام خانوادگی دانشجو: پریراد بسطامی	تاریخ شروع پایان نامه: ۹۰/۱۰/۱۴	تاریخ اتمام پایان نامه: ۹۱/۰۶/۲۸
شماره دانشجویی: ۸۹۰۹۱۵۱۴۴۰۰		
رشته تحصیلی: روانشناسی تربیتی		
استاد /استادان راهنما: دکتر سوزان امامی پور		
استاد/استادان مشاور: دکتر مژگان سپاه منصور		
آدرس:		
چکیده پایان نامه (شامل خلاصه، اهداف، روش های اجرا و نتایج به دست آمده):		
<p>هدف از پژوهش حاضر مقایسه بهزیستی روانشناختی و اضطراب اجتماعی در دانش آموزان دوره متوسط دو زبانه (فارس، کرد) و سه زبانه (فارس، کرد، عرب) در شهرستان ایلام بود. بدین منظور ۱۲۰ دانش آموز متشکل از ۶۰ دانش آموز دبیرستانی دو زبانه و ۶۰ دانش آموز دبیرستانی سه زبانه (۳۰ دختر و ۳۰ پسر در هر گروه) با روش نمونه گیری غیر تصادفی در دسترس انتخاب شدند. آزمودنی ها به پرسشنامه های مقیاس اضطراب اجتماعی لیپویتس (LSAS-SR) و بهزیستی روانشناختی ریف (RSPWB) پاسخ دادند و جهت تحلیل داده ها از روش همبستگی و تحلیل واریانس دو راهه و MANOVA استفاده شد. یافته های پژوهش نشان داد اضطراب اجتماعی در دانش آموزان سه زبانه بالاتر از دانش آموزان دو زبانه است و بهزیستی روانشناختی در دانش آموزان دو زبانه بالاتر از دانش آموزان سه زبانه است. همچنین پژوهش نشان داد که رابطه بین اضطراب اجتماعی و بهزیستی روانشناختی در دانش آموزان دو زبانه معنادار و منفی، ولی این رابطه در دانش آموزان سه زبانه معنادار نیست.</p> <p>واژه های کلیدی: دو زبانه، سه زبانه، اضطراب اجتماعی، بهزیستی روانشناختی</p>		

نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه مناسب است تاریخ و امضا:

مناسب نیست

چکیده.....	۱۲
۱-۱. مقدمه.....	۱۴
۲-۱. بیان مسئله.....	۱۶
۳-۱. اهمیت پژوهش.....	۱۹
۴-۱. اهداف پژوهش.....	۲۱
۵-۱. سوالات و فرضیه های تحقیق.....	۲۱
۶-۱. تعاریف نظری و عملیاتی اصطلاحات پژوهش.....	۲۱
۱-۲. زبان.....	۲۶
۲-۱-۲. نظریه های مربوط به زبان.....	۳۰
۳-۱-۲. یادگیری زبان.....	۳۲
۴-۱-۲. دوزبانگی.....	۳۵
۵-۱-۲. آموزش دوزبانگی در ایران.....	۴۵
۶-۱-۲. پیامد های آموزش دو زبانه.....	۴۶
۷-۱-۲. اثرات دوزبانگی.....	۴۹
۸-۱-۲. مروری بر تحقیقات انجام شده در ایران.....	۶۷
۹-۱-۲. سه زبانی.....	۷۰
۲-۲. اضطراب اجتماعی.....	۷۰
۱-۲-۲. ویژگیهای نظری اضطراب اجتماعی.....	۷۶

- ۲-۲-۲. برخی موضوعات مهم در خصوص اضطراب اجتماعی..... ۸۳
- ۳-۲-۲. پژوهش های مرتبط با اضطراب اجتماعی..... ۸۷
- ۳-۲. بهزیستی روانشناختی..... ۹۱
- ۳-۳-۲. مولفه های بهزیستی روانشناختی..... ۹۴
- ۴-۳-۲. سایر عوامل بهزیستی..... ۹۷
- ۵-۳-۲. جنسیت و بهزیستی..... ۱۰۲
- ۶-۳-۲. پژوهش های مربوط به بهزیستی روانشناختی..... ۱۰۵
- ۱-۳. طرح پژوهش..... ۱۱۷
- ۲-۳. جامعه آماری..... ۱۱۷
- ۳-۳. بر آورد حجم نمونه و روش نمونه گیری..... ۱۱۷
- ۴-۳. ابزار پژوهش..... ۱۱۸
- ۵-۳. شیوه اجرا..... ۱۲۲
- ۶-۳. روش آماری تجزیه و تحلیل داده ها :..... ۱۲۲
- ۱-۴. توصیف داده ها..... ۱۲۴
- ۲-۴. تحلیل داده ها..... ۱۳۱
- ۱-۵. مقدمه..... ۱۴۳
- ۲-۵. بحث و نتیجه گیری..... ۱۴۴
- ۳-۵. محدودیت ها..... ۱۴۹
- ۴-۵. پیشنهادها..... ۱۴۹

۱۵۰.....منابع فارسی

۱۵۹.....منابع انگلیسی

۱۶۰.....پیوست

چکیده

هدف از پژوهش حاضر مقایسه بهزیستی روانشناختی و اضطراب اجتماعی در دانش آموزان دوره متوسط دو زبانه (فارس، کرد) و سه زبانه (فارس، کرد، عرب) در شهرستان ایلام بود. بدین منظور ۱۲۰ دانش آموز متشکل از ۶۰ دانش آموز دبیرستانی دو زبانه و ۶۰ دانش آموز دبیرستانی سه زبانه (۳۰ دختر و ۳۰ پسر در هر گروه) با روش نمونه گیری غیر تصادفی در دسترس انتخاب شدند. آزمودنی ها به پرسشنامه های مقیاس اضطراب اجتماعی لیبویتس (LSAS-SR) و بهزیستی روانشناختی ریف (RSPWB) پاسخ دادند و جهت تحلیل داده ها از روش همبستگی و تحلیل واریانس دو راهه و MANOVA استفاده شد. یافته های پژوهش نشان داد اضطراب اجتماعی در دانش آموزان سه زبانه بالاتر از دانش آموزان دو زبانه است و بهزیستی روانشناختی در دانش آموزان دو زبانه بالاتر از دانش آموزان سه زبانه است. همچنین پژوهش نشان داد که رابطه بین اضطراب اجتماعی و بهزیستی روانشناختی در دانش آموزان دو زبانه معنادار و منفی، ولی این رابطه در دانش آموزان سه زبانه معنادار نیست.

واژه های کلیدی : دو زبانه ، سه زبانه، اضطراب اجتماعی ، بهزیستی روانشناختی

فصل اول

کلیات پژوهش

«دو یا چند زبانگی» به معنی دانستن و به کار بستن دو یا چند زبان است. به طوری که فرد بتواند از هر زبان بر حسب نیازهای ارتباطی خود استفاده کند (نیلی پور، ۱۳۷۱).

اکثر کارهای اخیر زبان شناسی اجتماعی، زبان شناسی قومی و روان شناسی زبان در مورد دو زبانگی به سوی مفهوم سازی های جدید از دانش زبان های چند گانه گام برداشته اند. مجادله دیگر بر سر مقایسه میان عملکرد های یک زبانه و دو زبانه نیست، بلکه اکنون مطالعه زمینه اجتماعی که ضرورت صحبت در یک زبان به زبان دیگر را به عنوان یک استراتژی موثر برای تسهیل ارتباطات تعیین می کند، کاملاً حائز اهمیت شده است، اکنون دو زبانگی به عنوان یک سیستم مرکب از رقابت های چندگانه اعمال میشود نه فقط به عنوان مجموعه ای از تواناییهای دو یا چند زبان (موهانتی و پرگاکس^۱، ۱۹۹۷؛ به نقل از شجاعی ۱۳۸۰).

تعارض بین مدار ارتباطی محیط اجتماعی خانوادگی دانش آموز و مدار ارتباطی رسمی مدرسه هم کیفی است و هم کمی. کیفی است زیرا که دانش آموز غیر فارسی زبان در برابر زبانی قرار می گیرد که حاصل مجموعه ویژگی های فرهنگ زیستی و خاص او نیست. کمی است زیرا از جنبه دستوری، واژگان و آواشناسی برای او نا آشناست. به عبارت دیگر بین زبان مدرسه و زبان دانش آموز شکاف به وجود می آید (احتشامی و موسوی، ۱۳۸۸).

در مدارس این امر در کودکان با مشکلات اجتماعی و یا هیجانی غالباً به صورت رفتار پرخاشگرانه و یا گوشه گیری و انزوا و بی عاطفگی خود را نشان می دهد. هنگامی که در برنامه

^۱. Mohanty & Prgacs

ریزیه‌ها به زبان و فرهنگ گروه اقلیت توجه می‌شود، دانش آموزان معمولاً مشکلات اجتماعی و هیجانی کمتری از خود نشان می‌دهند (دایبولد، ۱۹۶۸؛ به نقل از اپل و ماسکن، ۱۹۸۷). رابطه بین زبان و فرهنگ ریشه در زندگی اجتماعی فرد دوزبانه دارد و بازتاب زیادی در شناخت ندارد. لذا، دوزبانگی به عنوان یک پدیده شناختی علت مشکلات اجتماعی و هیجانی دوزبانه‌ها نیست. علت را باید در متن اجتماعی جستجو کرد (به نقل از اپل و ماسکن، ۱۹۸۷).

ممکن است فرهنگ در تجربه و گزارش اضطراب اجتماعی از طریق شکل دادن احساس فرد از خود اجتماعی و همچنین انتظارات از رفتار اجتماعی مناسب و موفق سهیم باشد. (هانگ، وودی؛ ۲۰۰۶). روانشناسان اجتماعی اعتقاد دارند که اضطراب عاملی مخرب و نابود کننده است، از طریق یادگیری و الگو برداری آموخته می‌شود و میتواند باعث کاهش رضایت از زندگی افراد باشد (نقل از عسگری و شرف الدین، ۱۳۸۹).

از دیدگاه تاریخی شاید بتوان گفت ابتدایی ترین تعریف کیفیت زندگی به نوشته های ارسطویی بر میگردد که معتقد بود، کیفیت زندگی نه تنها مفهومی است که برای افراد مختلف معنای متفاوتی دارد، بلکه حتی در یک فرد نیز از موقعیتی به موقعیت دیگر متفاوت است (احمدی و همکاران، ۱۳۸۱؛ به نقل از حیدری ۱۳۸۶). یکی از اقدامات اساسی سازمان بهداشت جهانی در راستای جهت دهی مناسب فعالیت ها و پژوهش های صورت گرفته، اقدام به تدوین تعاریفی جامع و مانع برای عبارت به کار رفته در حیطه بهداشت روان است. این مرکز، سلامت را چنین تعریف میکند: "رفاه کامل جسمی، روانی و اجتماعی ونه فقدان بیماری یا ضعف". این تعریف به

وضوح، چند بعدی بودن کیفیت زندگی را نشان می دهد، سلامت بر تمامیت دلالت دارد یعنی هیچ کم و کسری وجود نداشته باشد (بولینگ^۱، ۱۹۹۷؛ به نقل از حیدری ۱۳۸۶).

۱-۲. بیان مسئله

چند زبانی در ایران یک امر فراگیر است و به مناطق خاص و محدودی اختصاص ندارند. این واقعیت ویژگی های خود را دارد و برای مسئولان آموزش و پرورش کشورمان حاوی پیام مهمی در زمینه تاکید بر تعلیم و تربیت ویژه افراد دو زبانه است (علیاری، ۱۳۸۸). کودکان دو زبانه، طبق یکی از تعاریف متعادل، کودکانی هستند که در زندگی روزمره شان به دو یا بیش از دو زبان نیاز دارند، از آن استفاده می کنند (گروسجین^۲، ۱۹۹۲؛ نقل از شجاعی، ۱۳۸۰).

دانش آموزان غیر فارسی زبان در بدو ورود به مدرسه، زبان مادری خود را که در یک فرایند پیچیده و در ارتباط مستقیم با محیط پیرامون خود فرا گرفته اند، در برنامه فارسی پیدا نمی کنند. چون سازماندهی محتوا و انتقال برنامه درسی به دانش آموزان بر پایه زبان فارسی است که با مفاهیمی که بر اساس تجارب قبلی دانش آموز، به زبان مادری حاصل گردیده است و برای او بار عاطفی نیز دارد، پیوند ندارد. در حالی که ارتباط غیر رسمی درون مدرسه ای میتواند خارج از ارتباط کانال رسمی به زبان مادری برقرار شود. این چنین گسستگی بین زبان مادری و زبان مدرسه، ارتباط بر پایه انگیزه فردی را با دشواری مواجه می کند (احتشامی و موسوی، ۱۳۸۸).

^۱. Bowling
^۲. Grosjean

دایبولد^۱ (۱۹۶۸) به مرور ادبیات مربوط به آسیب شناسی دوزبانگی پرداخت. وی از مطالعات خویش چنین نتیجه گرفت که اساساً بر اثر فشاری که از طرف جامعه یک زبانه غالب بر افراد دوزبانه وارد می‌شود در هویت اجتماعی و شخصی افراد دوزبانه یک نوع بحران بوجود می‌آید (به نقل از اپل و ماسکن، ۱۹۸۷). اگر کودک خرد سال در یک جمع عمومی جرات تکلم به زبان مادری اش را نداشته باشد، تحقیر خواهد شد و مسلماً از قدم گذاشتن در آن محیط سر باز خواهد زد. بنابراین این کودک به ناچار بعد از چند مدت تبدیل به یک موجود آسیب دیده می‌گردد. (الیوت^۲ و همکاران، ۱۹۹۶).

تحصیل دانش آموزان چند زبانه در مدارس که زبان مدرسه با زبان دانش آموزان تفاوت زیادی دارد، خود ممکن است باعث شود تاثیرات زیادی بر زندگی تحصیلی و اجتماعی و میزان رضایت آن‌ها از زندگی داشته باشد. احساس مثبت و احساس رضامندی عمومی از زندگی که شامل خود و دیگران در حوزه های مختلف خانواده، شغل و... غیره است را احساس بهزیستی تعریف کرده اند. (مایرز^۳، دینر^۴، ۱۹۹۵ به نقل از کرمی نوری، ۱۳۸۱).

بررسی های انجام یافته حاکی از ارتباط آن با ویژگی هایی مانند: سن، جنسیت، تحصیلات و شغل بوده اند. علاقه به متغیر سن در بهزیستی روانشناختی به دلیل علاقه روانشناسان به رشد مادام العمر میباشد (ریف، ۱۹۸۹؛ نقل از برهان زاده، ۱۳۸۹). علاوه بر این سن و تحصیلات نشان دهنده ی نوعی جایگاه در ساختار اجتماعی میباشد که میتوانند بر این متغیر اثر گذارند (ریف و کیز، ۲۰۰۳؛ نقل از زنجانی طبسی، ۱۳۸۳).

^۱ -Diebold
^۲ -Elliott
^۳ . Mayers
^۴ . Diener,E

آریندل و همکاران (۱۹۹۹) در رابطه بین بهزیستی روانشناختی و سلامت عمومی به این نتیجه رسیدند که با افزایش بهزیستی روانشناختی، سلامت عمومی نیز تحت تاثیر قرار گرفته و افزایش می یابد .

در پژوهشی سان وی ترن (۱۹۹۵) که به ارتباط بین دوزبانگی و سلامت روان در یک نمونه از سالمندان اسپانیایی می پردازد نشان داد که توانایی دوزبانگی بیشتر منجر به سلامت روانی بیشتر می شود.

روانشناسان اجتماعی اعتقاد دارند اضطراب که عاملی مخرب و نابود کننده است، از طریق یادگیری و الگوبرداری آموخته می شود و میتواند باعث کاهش رضایت از زندگی افراد باشد (به نقل از عسگری و شرف الدین، ۱۳۸۹). ترس و اضطراب از پدیده های شایع در میان کودکان و نوجوانان است که در طول رشد و تکامل کودک بهنجار تلقی میشود. یکی از ترس های رایج در بین کودکان و نوجوانان در سنین مدرسه اضطراب اجتماعی است (آمالی، ۱۳۷۶). اضطراب اجتماعی نتیجه ای است از احتمال یا وقوع نوعی ارزیابی شخصی در موقعیت های مختلف اجتماعی. فردی که دچار اضطراب است هیچگونه تمایلی به آغاز ارتباط با دیگران ندارد و از هر موقعیتی که ممکن است در معرض داوری قرار گیرد، اجتناب می ورزد (نوید^۱، ۲۰۰۷، سید محمدی ۱۳۸۸).

اجتناب از موقعیت ترساننده، ویژگی اصلی این افراد است که معمولا موجب ناراحتی و پریشانی می گردد و پشت این ترس از عملکرد یعنی ترس از این که شخص قادر به ایفای نقش خود نباشد و یا کنترل خود را در مقابل دیگران از دست بدهد نیز وجود دارد ترس از عملکرد غالبا همان چیزی است که شخص از آن واگرمه دارد، یعنی عملکرد مطلوب (باچر^۲، ۲۰۰۷، سید محمدی ۱۳۸۷).

^۱. Nevid,j,s
^۲. Bacher,j

استراهان^۱(۲۰۰۲) در یک تحقیق طولی با عنوان تاثیر اضطراب اجتماعی و مهارت های اجتماعی بر عملکرد تحصیلی، بیان داشت که افراد دارای اضطراب اجتماعی نسبت به افراد غیر مضطرب دارای کنترل اجتماعی و همچنین بیانگر موقعیت اجتماعی پایین هستند، همچنین افراد مضطرب اجتماعی یک حساسیت اجتماعی بالاتر را گزارش دادند دانش آموزان مضطرب اجتماعی در مهارت های کلامی، سخن گفتن، حضور در اجتماع و ارتباط کلامی با دیگران دچار مشکل بودند. تحقیقات نشان می دهد که اختلال فوبی اجتماعی در سنین نوجوانی شروع شده و سالها تداوم می یابد (کاپلان، سادوک ۱۹۹۸؛ ترجمه رفیعی ۱۳۸۱).

فرید(۱۳۷۵) در پژوهش خود نشان داد که میزان سازگاری اجتماعی کودکان یک زبانه در مدرسه در سطح معنی داری ۹۹٪ بیشتر از کودکان دو زبانه بود. در تحقیقی که توسط الج و گوس، همبرگ و سافرن(۲۰۰۵) انجام شد نتایج نشان داد که بین رضایت از زندگی و اختلال اضطراب اجتماعی رابطه منفی معنی داری وجود دارد.

پرسش اصلی تحقیق که در اینجا مطرح میشود این است که:

- آیا بین اضطراب اجتماعی و بهزیستی روانشناختی دانش آموزان دختر و پسر دو زبانه و سه زبانه تفاوت وجود دارد؟

۱-۳. اهمیت پژوهش

اضطراب اجتماعی یک آسیب است؛ هر چه فرد مضطرب در جامعه بیشتر باشد، جامعه آسیب پذیرتر خواهد بود، جامعه مضطرب در معرض ترس دائمی قرار دارد، بنابراین اگر درمان نشود، با مسایل

^۱. Strahan

و مشکلات زیادی روبرو خواهد شد (شاملو، ۱۳۷۳). موضوع تغییرات اجتماعی و پیامدهای آن در تعلیم و تربیت، سلامت روانی یا بیماری‌های روانی، افزایش رضامندی از زندگی یا کاهش آن و هزاران موضوع دیگر از این دست پیش روی محققان است. از آن جا که بهداشت روانی به عنوان پدیده‌ای روانی - اجتماعی، نیازمند درک و تفسیر درست از مسایل مرتبط است، باید آنرا در چارچوب عوامل زمینه ساز و یا در ارتباط مستقیم با عوامل زیان بخش برای سلامتی مورد توجه قرار داد (بهرامی، ۱۳۸۱).

از جانب دیگر در کشور ما همانند بسیاری از جوامع، افراد در مناطق و نواحی مختلف به زبان‌های مختلف تکلم می‌کنند، از آنجا که در نظام تعلیم و تربیت به طور معمول از یک زبان رسمی جهت آموزش استفاده میشود پدیده دو زبانگی به صورت دو زبانگی خانه و مدرسه بروز خواهد کرد و حتی در بعضی مناطق پدیده سه زبانگی نیز مشاهده میشود و چون دو زبانگی و چند زبانگی یکی از مسائل مهم در حوزه تعلیم و تربیت است شکی نیست که ارزیابی تاثیر چند زبانگی یکی از جنبه‌های مهم و غیر قابل چشم پوشی برای طرح برنامه‌های آموزشی مناسب برای دانش آموزان می‌باشد. ضرورت این امر هنگامی روشن تر خواهد شد که مطالعات اندک محققان کشورمان در زمینه دو زبانگی و اینکه در ایران، بر روی دانش آموزان سه زبانه مطالعه چندانی صورت نگرفته است، را مورد توجه قرار دهیم. پژوهش حاضر به دنبال این امتیاز و به منظور بررسی و مقایسه بهزیستی روانشناختی و اضطراب اجتماعی در بین دانش آموزان دوره متوسطه دو زبانه و سه زبانه انجام گرفت و بدین منظور در راستای اهداف تحقیق و فرضیه‌های تحقیق تدوین گردید.